

LIV

26. årgang | **Nr. 2** | Maj 2023 | Medlemsblad for Retten til Liv

TEMA

FORSVAR FOR UFØDTE

3

Indvendinger
mod at gøre
abort ulovligt

6

Årsmøde
Forsvar
for ufødte

14

Et kald
fra Gud

MEDLEMSKAB AF RETTEN TIL LIV

Årskontingent:

Enkelt-medlem kr. 150,-

Ægtepar kr. 250,-

Studerende og unge under 18 år kr. 75,-

Giro: +1-923-8417

Netbank Handelsbanken: 7625 1359220

MobilePay: 86916

REDAKTION OG PRODUKTION

Jonathan Oehlenschläger Rasmussen, Vibe
Ryberg Holm og Ellen Højlund Wibe (redaktør)

Design og layout: Freehand

Tryk: Øko-Tryk

Oplag: 2.000 stk.

ISSN: 1902-4967

SEKRETARIATET

Landssekretær Ellen Højlund Wibe
Grejsdalsvej 430, 7100 Vejle
47 52 44 84 | ellen@rettentilliv.dk

UNGE

Ungdomssekretær Kristina Kristensen
22 52 51 17 | kristina@rettentilliv.dk

ABORTLINIEN

Abortlinieleder Marianne Jørgensen
91 89 04 83 | leder@abortlinien.dk
Telefonrådgivning: 48 39 48 48,
åben hver dag mellem kl. 19.00 og 22.00
Brevkasse: www.abortlinien.dk/brevkasse
Mailrådgivning: post@abortlinien.dk
www.abortlinien.dk

KOMMUNIKATION/WEB

Kommunikationssekretær Kerstin Hoffmann
25 77 67 57 | web@rettentilliv.dk
www.rettentilliv.dk

ØKONOMI

Regnskabsfører Jes Møller Dideriksen
93 92 44 63 | regnskab@rettentilliv.dk

BESTYRELSE

Formand: Kristoffer Dahl, efterskolelærer
Næstformand: Thomas Larsen, lærer
Kasserer: Jørn Blohm Knudsen,
generalsekretær i Mission Afrika
Elin Donskov, arkitekt
Pauline Balaban, stud.jur.
Karina Borchers Andersen, socialrådgiver
Ketty Dahl, galleriejer og kunstner

FORSIDEFOTO

Emily Albrecht. Foto: Elin Donskov.

LEDER

Formen ændres – grundlaget består

Retten til Liv igennem 30 år

At få øjnene op for sandheden er faktisk en byrde, der bliver lagt på os af Gud. Sådan udtrykker Retten til Livs stifter, Orla Villekjær, det i artiklen sidst i bladet.

I år, den 1. oktober, er det 30 år siden, foreningen blev dannet, fordi der var en flok mennesker, der efter 20 år med fri abort ikke resignerede og sagde, at 'abort er jo nok kommet for at blive; hvad nytter det at kæmpe mod noget, som et flertal går ind for? Og skulle vi ikke hellere bruge energien på nogen mere positive ting?'

Resignation kan være livsfarlig for den mentale og åndelige sundhed, hvis resignationen går ud over andres ve og vel. Eller undertrykker sandheden. Den, der tier, samtykker. Eller for at citere en, der også kæmpede for en anden undertrykt menneskegruppes rettigheder, de sorte i USA, og ofrede livet for den sag, Martin Luther King: *Problemet er ikke de onde menneskers brutalitet, men de gode menneskers tavshed.*

Jeg kiggede i Retten til Livs arkiv af gamle fotos for at finde egnede billeder til at dokumentere historien på de sidste sider. Det slog mig, så mange de kunne samle til deres marcher gennem de store byer dengang i 1990'erne. Kan vi det i dag? Skal vi det? Tiden var måske mere til den slags dengang, og vi skal ikke bare kopiere fortiden, selvom der skete meget godt og frugtbart. I dag er vi nok blevet mere bevidste om, at skal vi vende udviklingen, må vi vinde danskernes hjerte for sagen – en ad gangen. Møde dem med respekt, frimodighed og overbevisende argumenter. Møde dem som vi gerne vil, at de skal møde os. Der har

vi lært rigtig meget af Equal Right's Institute. Og forresten også af Jesus: *Hvad I vil at andre skal gøre mod jer, skal I gøre mod dem.*

Ellen Højlund Wibe,
landssekretær |

Privatfoto

TRE KRISTNE INDVENDINGER MOD AT GØRE ABORT ULOVLIGT

Blandt kristne kan man af og til møde den holdning, at kristne ikke skal kæmpe for ulovliggørelse af abort. Min oplevelse er, at den holdning både kan findes hos dem, der ikke ser abort som moralsk forkert, men egentlig også hos kristne, der ser det som moralsk problematisk. Jeg vil derfor præsentere tre indvendinger, man af og til møder hos folk, der ser abort som umoralsk, men som ikke ønsker en ulovliggørelse, og forsøge at reflektere over dem.

Af Jonathan O. Rasmussen, stud.theol.

INDVENDING 1: VI KAN IKKE PÅDUTTE ANDRE VORES MORAL

Jeg tror, at der er en udfordring til pro life-bevægelsen her, som skal tænkes grundigere igennem: At argumentere for at noget er moralsk forkert, er ikke det samme som at argumentere for, at det skal være ulovligt. I

Mere Christianity anfører C. S. Lewis for eksempel, at skilsmisse ikke skal være ulovligt i samfundet, men at det er moralsk forkert at gøre som kristen. Jeg har hørt lignende sagt om abort, og at vi derfor må være gode til at italesætte abortkampen som noget, der ikke er en udelukkende kristen kamp, men en kamp for det alment gode i samfundet. Og dermed også udbrede og italesætte de gode argumenter mod abort og for fosterets moralske

Lovgivning handler også om, hvad der er moralsk rigtigt og forkert...

status, som man kan købe ind på uden at have et kristent verdensbillede.

Et argument, jeg selv finder overbevisende mod argumentet om ikke at pådutte andre vores moral, er historiske eksempler, hvor bestemte befolkningsgrupper blev set som mindre værd, fx jøder eller afroamerikanere. Der var, også blandt kristne, antisemitisme og racisme, men det rigtige at gøre i de situationer var ikke at sige, at man ikke ville pådutte andre sin moral, men at kæmpe for lige rettigheder for alle. Noget lignende kan siges om kampen for det ufødte barn i dag.

INDVENDING 2: ABORT SKAL IKKE GØRES ULOVLIGT, MEN UTÆNKELIGT

Vi behøver ikke at gøre de to til modsætninger, men skal i stedet arbejde på, at abort både bliver ulovligt og utænkeligt. Historiker Lau Sander Esbensen viser i bogen *Thi Livet er stærkere end Loven*, at en mentalitetsændring var afgørende for, at abort blev lovliggjort i Danmark, og derfor er det sikkert også afgørende for en mulig ulovliggørelse. Samtidig kan man overveje, om det også kan gå den anden vej rundt: En ulovliggørelse kan måske også være med til at skabe en mentalitetsændring, da det, der bliver stemplet som ulovligt, også ofte vil blive opfattet som moralsk forkert og derfor også i højere grad som utænkeligt.

Men vi må ikke bare købe ind på rent nytteetiske argumenter. En ulovliggørelse af abort handler ikke bare om at nedskære antallet af aborter. Lovgivning handler også om, hvad der er moralsk rigtigt og forkert, og en ulovliggørelse af abort handler derfor også om at have et

samfund, der beskytter livet og gør det moralsk gode. Og ud fra en kristen synsvinkel kan man også overveje, om ikke kirken har en pligt til at tale profetisk mod uretfærdighed i samfundet, også når det rent nytteetisk ikke nødvendigvis virker til at gøre nogen forskel, som det ses hos fx profeterne Ezekiel og Jeremias fra det Gamle Testamente.

INDVENDING 3: HVIS VI IKKE TILBYDER ET SOCIOØKONOMISK ALTERNATIV TIL ABORT, BLIVER VI UTROVÆRDIGE

En karikatur af pro life-bevægelsen lyder, at den kun er på livets side, så længe livet er ufødt. Jeg tror, at retorikken fra pro life'ere til tider har virket sådan, og derfor må vi forsøge at undgå det, der kaldes *fethus tunnel vision*, hvor den eneste uretfærdighed, man har øje for og italesætter, er abort. Et forbillede for mig er her Kaj Munk, der under svangerskabsdebatten i 1930'erne fik udgivet artiklen *Barnet er livet og fremtiden* i Jyllands-Posten. Her taler han imod abort og tegner i stedet en positiv vision for et samfund, der i teori og praksis taler det at

få et barn op, blandt andet ved økonomisk og logistisk at understøtte fattige og enlige kvinder. Måske nogen kan lave en lignende positiv vision i dag? Samtidig må vi også minde hinanden om, at ingen mennesker kan overskue al uretfærdighed, og at man godt må kritisere noget uden at have den perfekte løsning eller ditto alternativ. Sådan er det også i alle mulige andre samfundsdebatter, og sådan skal det selvfølgelig også være, når emnet er abort. |

Barnet er livet og fremtiden. Ill.: Dan Møller.

for mange
ENNESKER
 ser du her?

Understanding
 a Dialogue
 about Abortion

FORSVAR FOR UFØDTE

Foto: Elin Donskov.

Referat af foredrag med Emily Albrecht

EMILY ALBRECHT

- Direktør for uddannelse og udadvendt arbejde i Equal Rights Institute.
- Holder på trods af sin unge alder taler på konferencer, på TV samt i kirker og videreuddannelsesinstitutioner i USA.
- Har især passion for at nå de unge i pro-life-bevægelsen.

Referat v/ Vibe Ryberg Holm, læge

PRO-LIFE PÅ UNIVERSITETET

Der var et tidspunkt i mit liv, hvor jeg var rædselsslagen for at fortælle nogen, at jeg var pro-life. Da jeg begyndte på universitetet, var det første gang, at jeg blev udfordret på det, jeg troede på. På campus var vi en pro-life gruppe, der talte 3 personer: en sidste-års-studerende, min bedste veninde, der havde hevet mig med og mig. Det forår forsøgte vi at gøre os synlige på campus, men det blev en gigantisk fiasko. En uge om året havde vi som studenterorganisation lov til at dekorere et gangareal på vej hen til kantinen. Vores udstilling med pro-life-budskab blev ødelagt 13 gange! Vi var nødt til at printe det hele ud 13 gange og sætte det op igen. Vi rapporterede det til admini-

strationen på universitetet, men fik intet svar. Det var vildt frustrerende.

VENDEPUNKTET

Så blev det sommer, og vi var to tilbage i pro-life gruppen. Vi var klar over, at noget skulle ændres radikalt. Så fik jeg en e-mail, der ændrede mit liv for altid. Det var fra en national organisation, Equal Right's Institute (ERI), som var en organisation, der hjalp pro-life'ere med at nå pro-choice folk. De havde et kursus, equipped for life course, og det var netop, hvad vi ledte efter.

DIALOG PÅ UNIVERSITETET

På vores andet år lavede vi en helt ny form for udadventt arbejde med et bord i kantinen, hvor der på et skilt stod: *Burde abort fortsat være lovligt?* og tre svarmuligheder: *Ja. Det kommer an på. Nej.* Der kom hundredvis af mennesker op og afgav deres stemme. Når de havde stemt, inviterede vi dem ind i en samtale om, hvorfor de havde stemt, som de gjorde. De fleste stemte til pro-choice-siden, og så kunne vi tale sammen om abort. Næsten hver uge stod vi ved dette bord og havde gang i dialogen med folk.

Hvis de tror, vi ikke forstår dem, eller at vi er ligeglad med, hvad de mener, hvorfor skulle de så have lyst til prøve at forstå os?

De godt 90 fremmødte fra hele landet lyttede blandt andet til de veloplagede rapporter fra foreningens medarbejdere. Her kommunikationsmedarbejder Kerstin Hoffmann, der viser billeder fra de seneste 30 års aktioner. Foto: Elin Donskov.

RESPEKT

På mit sidste år på universitetet var alting forandret. Pro-life gruppen var eksploderet i antal. Der var både folk, der i udgangspunktet var pro-life, men ligesom mig var skrækslagne for at sige noget. Og der var folk, der i udgangspunktet var pro-choice, men som ikke længere gik ind for abort. Der var sket en radikal kulturændring, hvor pro-choice folk respekterede os og havde fået noget at tænke over. Jeg har haft så mange samtaler der endte med, at en pro-choice person sagde: *Wow, jeg har fået noget at tænke over. Jeg ved ikke helt, hvad jeg mener lige nu. Men jeg respekterer dig virkelig. Jeg har aldrig hørt et så intelligent og kærligt pro-life-argument før. I er slet ikke, som jeg troede, og jeg respekterer, at I er her og er glad for, at vi havde den her samtale. Alle her har brug for at høre, hvad I har at sige.* Det sidste år blev udstillingen i gangen kun ødelagt én gang. Og da jeg skrev til administrationen og klagede, fik jeg en mail 30 minutter senere, hvor der stod, at de undskyldte for, at vi skulle opleve det, og at de havde set på optagelserne fra overvågningskameraet, hvem der var

ansvarlig og var i gang med at straffe vedkommende.

INTELLIGENTE OG KÆRLIGE ARGUMENTER

Vi var blevet den mest professionelle og respekterede studentergruppe på campus. Vi var i stand til at tale med de studerende, og de voksne lyttede med. For første gang hørte pro-choice folk intelligente og kærlige argumenter fra pro-life'ere, som faktisk forstod dem. En af de største tragedier i pro-life-bevægelsen i USA er, at pro-life'ere ikke forstår pro-choice'ere. Det gjaldt også for mig. Hvis de tror, vi ikke forstår dem, eller at vi er ligeglad med, hvad de mener, hvorfor skulle de så have lyst til prøve at forstå os?

DIALOG OM ABORT

For at forstå en dialog om abort må man vide, at der er mindst én ud af to ting, der skal være opfyldt, for at abort er i orden.

1. Den ufødte er ikke en person som dig og mig.
2. Det er underordnet, fordi barnet er inde i dig, og når noget er inden i dig, ændrer reglerne sig.

Man har særlige rettigheder over sin egen krop. Så fordi barnet er inde i moderens krop, skal hun have ret til at beslutte, hvad der sker med det, selv hvis det er et andet menneske, for det er stadig under hendes jurisdiktion.

Hvis bare et af de to udsagn er sande, vil abort være helt i orden. Hvis man er pro-life, skal man bevise begge dele. De fleste mennesker, jeg taler med, vil gerne vide, hvordan jeg kan være pro-life. Så her er min korte forklaring på hvorfor:

Jeg tror, at abort er en rettighedskonflikt. Der er en konflikt mellem kvindens ret til kropslig autonomi og fosterets ret til livet. Jeg har ikke kunnet finde nogen definition af, hvad der giver denne basale ret til at leve, som udelukker fostre, men inkluderer alle de fødte mennesker, som jeg også mener, skal have denne ret. Så jeg tror, at den eneste måde at bekræfte lige rettigheder er ved at sige, at alle mennesker har lige ret til at blive beskyttet mod vold. Jeg kan heller ikke finde nogen tungtvejende grund til, at nogens ret til kropslig autonomi kan trumfe en andens ret til livet. Jeg mener, at kvinder har ret til at bestemme over deres egen krop, og at deres autonomi er virkelig vigtig, men jeg tror ikke på, at retten til din egen krop giver dig ret til at dræbe en anden person. Men er moderens liv i fare, så vi ikke kan redde begge to, skal det være lovligt at gribe ind og redde hendes liv.

Retten til Livs 30 års jubilæum blev markeret ved Orla Villekjærs betragtninger over tiden dengang og i dag omkring abortklimaet. Foto: Elin Donskov.

Argumentet har 5 dele:

1. RETTIGHEDSKONFLIKTEN

Hvem forventer pro-choice-personer, at du starter med at tale om? Barnet. De tror ikke, du har tænkt på kvindens perspektiv. Så jeg vil gerne starte med ikke at tale om det, de forventer. Hvis jeg taler om en rettighedskonflikt, bliver de fascinerede. Den måde har de aldrig set på det før, og det afvæbner dem med det samme. Så jeg forklarer de to sider i konflikten:

2. DEN UFØDTE MENNESKELIGHED

Den ufødte er et menneske og bør derfor også have

menneskerettigheder. De bør have den samme beskyttelse mod vold, som du og jeg har.

3. BESTEMMELSE OVER EGEN KROP

Jeg anerkender også, at der er en anden person i konflikten: kvindens ret til egen krop. Og den ret er virkelig vigtig. Men når jeg tænker logisk over kropslig autonomi, kan jeg ikke finde noget andet scenarie, hvor din ret til at bestemme over din egen krop, vil give dig ret til at dræbe en anden person. Den trumfer altså ikke en andens ret til livet.

4. DERFOR MÅ DEN ENE RET VÆRE OVER DEN ANDEN

Og jeg tror, at fosterets ret til livet er

højere end kvindens ret til sin egen krop. Derfor er jeg pro-life.

5. NÅR MODERENS LIV ER I FARE

Blandt pro-choice'ere i det amerikanske samfund hersker der udbredt bekymring for kvindernes rettigheder, efter at flere stater nu forbyder abort. De er bekymrede for, at kvinder vil dø på grund af lovgivningen. Og det må vi tage alvorligt. Naturligvis er abort i orden, når kvindens liv er i fare.

INVITERER TIL DIALOG

Dette argument giver min samtalepartner mulighed for at være uenig på en intelligent måde. De kan fx sige, at retten til egen krop trumfer retten til at leve. Så har vi noget

– når jeg tænker logisk over kropslig autonomi, kan jeg ikke finde noget andet scenarie, hvor din ret til at bestemme over din egen krop, vil give dig ret til at dræbe en anden person.

På årsmødet gav Emily Albrecht konkret inspiration til at tale om abort på en konstruktiv og empatisk måde. Foto: Kerstin Hoffmann.

at snakke om. Nu har vi gang i en logisk samtale frem for en skyttegravskrig. Og mit argument giver mening, selv hvis de er uenige. De kan se, at jeg har tænkt over tingene. Det handler ikke om min religion, eller om at jeg hader kvinder. Jeg vil heller ikke straffe folk for at have sex. De kan se logikken og er mere interesserede i at tale sammen. På den måde kan man mødes med respekt og forhåbentlig give folk noget at tænke over. |

ORDLISTE

Equal Rights Institute: Ligerettighedsinstituttet

Equipped for life: udrustet til livet

Pro-life: abortmodstander

Pro-choice: aborttilhænger

Campus: universitetsområdet, inklusiv studenterboliger.

Regnskabsfører Jes Dideriksen kunne med taknemmelighed overfor baglandet præsentere et årsregnskab i balance og overskud. Se evt. mere på hjemmesiden. Foto: Elin Donskov.

Årsmødet blev afrundet med en fredfyldt forbønsgudstjeneste for de ufødte i Vor Frelser kirke. Foto: Elin Donskov.

Besøget af Emily Albrecht blev også udnyttet om søndagen. Efter gudstjenesten i Sct. Norberts Kirke i Vejle deltog Emily ved deres kirkefrokost med et oplæg. Søndag aften deltog knap 20 unge mennesker til en uformel aften, hvor Emily igen delte ud af sin store viden i sit oplæg og i spørgerunden. Flere gav udtryk for, at de tog dybt inspirerede hjem. Foto: Kerstin Hoffmann.

KFS-sekretær Søren Rønn gav Ketty Dahls spritnye bog sin varme anbefaling. Se anmeldelsen side 13. Foto: Elin Donskov.

Bestyrelsesmedlem Elin Donskov retter en varm tak til Ketty Dahl for hendes formandskab det seneste år. Hun annoncerede i sin tid, at hun kun sad på posten et år, og bestyrelsen konstituerer sig med ny formand ved førstkommande bestyrelsesmøde. Foto: Ellen Højlund Wibe.

Nye kræfter i bestyrelsen

To nye blev valgt ind i bestyrelsen ved årsmødet, og her fortæller de, hvorfor de takkede ja til opgaven, og hvad de særligt håber at kunne bidrage med.

KARINA BORCHER ANDERSEN, SOCIALRÅDGIVER, BOSAT I AARHUS

Den frie aborts gradbøjning af, hvornår et menneskeliv har værdi, påvirker os som samfund, som mennesker og som kristne. Den får os til at nedvurdere både andres og vores egen værdi. Vi er derfor nødt til som kristne hele tiden at minde os selv, vores medmennesker og vores samfund om, at et menneske har værdi, alene fordi det er til. Og derfor har ret til beskyttelse fra det øjeblik, det bliver til. Det gør Retten til Liv - og det arbejde vil jeg gerne bidrage til.

Det er især Abortliniens arbejde, der ligger mit hjerte nær. Jeg har tidligere været leder for Abortlinien og er fortsat rådgiver der. Jeg vil derfor gerne bidrage med den viden og

erfaring, jeg har fra det arbejde.

Om mig: Jeg er 41 år, single og stolt faster og moster til 7 nevøer og niecer. Jeg elsker at tage på vandreture, både korte og lange, og arbejder som socialrådgiver i Familiecentret i Aarhus Kommune.

THOMAS LARSEN, LÆRER, BOSAT I STRUER

"Du er en mand og har derfor ikke ret til at have en holdning til abort". "Vil du så også have kvinderne tilbage til kødgryderne". "Følg med tiden"... Ytringer som disse skal man forvente at modtage, hvis man er kritisk over for abort på de sociale medier. Det afholder mig dog ikke fra at benytte mulighederne for at bringe andre vinkler på abortspørgsmålet i spil, når mulighederne viser sig. Og mere fokus og flere nuancer er der brug for – fokus og nuancer, man med rette burde kunne forvente, at medierne, som demokratiets vagthund, ville afsøge. Men det gør de ikke!

Der er mange dilemmaer i forhold til abort, og der er stærke følelser i spil, som absolut skal

Privatfoto

anerkendes. Men uanset svære dilemmaer og følelser, er abort at fratage et menneske livet. Og at vi som samfund så ukritisk og unananceret accepterer det, er min motivation for at stille mig til rådighed for bestyrelsen i Retten til Liv.

Og forresten: Jeg er 45 år gammel, er far til 3 dejlige børn og har en skøn hustru. Jeg bor i Bremdal ved Struer og arbejder som lærer på Den kristne Friskole i Holstebro, hvor jeg også fungerer som tillidsrepræsentant. Jeg elsker flæsketeg og boller i karri – foruden en tur i kajakken, fodbold og en god debat.

-ehw

Privatfoto

UDSKIFTNING PÅ UNGDOMSSEKRETÆRFRONTEN

Vores ungdomssekretær Jonathan Vigilius har i det forløbne halvår fået en stilling som pædagog og har opsagt sin stilling som ungdomssekretær.

Det var en pionerstilling, Jonathan tiltrådte for 2½ år siden som foreningens første ungdomssekretær, og han har været med til at træde nye stier og gøde jorden for kommende ungdomssekretærer. Bestyrelsen tager senere stilling til, om hans stilling skal erstattes af en anden.

Jonathan har stået på mål i medierne og taget debatten med aborttilhængere, altid på en respektfuld og indsigtfuld måde. Jonathan selv siger bl.a. om jobbet: *Jeg startede ud med at være modstander af abort i tanken, men oplevede hurtigt, at jeg blev det i hjertet. For det er først, når den ufødtes sag får plads i hjertet, at kampen for alvor giver mening.*

Fra Retten til Livs side skal der lyde en varm tak for indsatsen og ønsket om Guds velsignelse fremover.

Kristina Kristensen, 21 år, er ansat som Retten til Livs nye ungdomssekretær i en ti timers stilling med start 1. april. Hun bor i Esbjerg og begynder på lærerseminariet til august.

Redaktionen har stillet Kristina nogle spørgsmål om hendes motivation og tanker om jobbet:

HVAD ER DIN EGEN 'VANDRING' I FORHOLD TIL ABORTSPØRGSMÅLET?

Før jeg blev kristen, orkede jeg ikke at tage stilling til abort. Det var lettere bare at følge strømmen. Et foster var 'bare en klump celler' og ikke et liv, så hvorfor være imod det? Da jeg undersøgte den kristne lære om emnet, blev jeg nødt til at forholde mig til det. Jeg lavede en masse research og opdagede, at alt, jeg vidste om abort, slet ikke var biologisk korrekt. Jeg opdagede hurtigt, at det ikke handlede om en religiøs holdning, men et biologisk og videnskabeligt faktum. Derfor er det vigtigt for mig at nedbryde fordomme om, at det at være imod abort er "religiøst" betinget.

HVAD FIK DIG TIL AT SØGE JOB- BET SOM UNGDOMSSEKRETÆR? OG ER DER NOGET SÆRLIGT, DU BRÆNDER FOR ELLER HÅBER AT OPNÅ?

Det er et meningsfuldt job. Der er for få i verden, der kæmper for retten

til liv og for mange, der er ligeglade, misinformerede eller for bange for at være imod abort. Derfor synes jeg, Retten til Liv og Equal Right's Institute er genialt, fordi de netop oplyser, nedbryder fordomme og udruster mennesker til at kæmpe livets sag - på en kærlig måde. Jeg vil gerne være med til at kæmpe for at udruste andre til at tale om abort på den mest næstekærlige måde.

Tanken er, at Kristina, når hun er blevet klædt godt på til opgaven, i første omgang skal ud og møde (kristne) unge i ungdomsforeninger, på lejre og ved stævner og bl.a. tilbyde redskaber, der gør det lettere at tale frimodigt og overbevisende om alle menneskers ret til at leve, også ufødte mennesker. Ønsket er også at udvide indsatsen på de sociale medier. |

Værdifuld

Boganmeldelse af Søren Stidsen, cand.theol.

Når jeg får en ny bog i hånden, plejer jeg at bladre lidt i den og så tage et kig på indholdsfortegnelsen. Det gjorde jeg også med *Værdifuld*, og alligevel var jeg ikke helt sikker på, hvad det egentlig var for en slags bog, jeg skulle anmelde. Den virkede uhomogen og rodet. Følelsen fulgte med, da jeg læste, indtil det gik op for mig, at det ikke var en bog om abort og abortkamp, jeg sad med. Med *Værdifuld* har Ketty Dahl malet et portræt af de seneste tredive års kamp for de ufødtes ret til livet og af de mennesker, der har udkæmpet den.

Fire personer får en særlig plads i bogen. De tre, Orla Villekjær, Kerstin Hoffmann og Ellen Højlund Wibe, har alle stået i frontlinjen i mange år, og gennem Kettys pensel møder vi deres tanker om det hele og ikke mindst den motivation, der har fået dem til igen og igen at stille sig i skudlinjen, når det havde været nemmere bare at lade være. Bogen kunne egentlig godt bare have været en klassisk biografi om de tre, men det havde været en skæv præsentation af kampen, for den kan kun holdes i gang, fordi der er mange flere med.

Den fjerde er Maria Bentsen, der modigt fortæller den rystende beretning om, hvordan hun lod sit eget ufødte barn dræbe, fordi alternativet føltes værre, om en ubærlig psykisk og åndelig pris, og om hvordan Guds tilgivelse af det, hun ikke kunne tilgive sig selv, blev vejen tilbage til lyset. Skal abortkampen vindes, kræves der kvinder som Maria, der tager et opgør med deres egen dårlige samvittighed og skyld og siger det højt. Abort kan kun afskaffes af dem, der selv bærer en del af skylden.

Resten af bogen er dels Kettys egne, kortere tekster med forskellige vinkler og dels små indlæg af en lang række af os, der har kæmpet med. Det er en stor opmuntring at se navnene og læse indlæggene. Vi er mange. Jeg spekulerer bare på, om det er et bevidst valg, at der her i halvtredsåret for den "frie" abort, med Ketty selv er i alt 49 mennesker, der kommer til orde. Der mangler én i de halvtreds – den hovedperson, der aldrig fik lov. |

Værdifuld

- Forlagsgruppen Lohse
- 199,95 kr.

*NB Kan bestilles
på Retten til Livs
hjemmeside.*

JEG OPLEVEDE DET SÅ AT JEG SKULLE GÅ IND

På Retten til Livs netop overståede årsmøde blev det første æresmedlem af foreningen udnævnt. Der var ingen tvivl om, hvem der var den rette til at få denne hæderstitel: den bærende drivkraft bag oprettelsen af foreningen og dens første formand, Orla Villekjær. Vi bringer her et redigeret uddrag af et tidligere interview ved Ketty Dahl, bragt i forbindelse med Retten til Livs 20-års jubilæum.

ORLA VILLEKJÆR BERETTER:

Situationen dengang var ligesom i dag, eller snarere værre i dag. Men også dengang levede vi i et folk, der slog sine ufødte ihjel og drev klapjagt på de handicappede. Ofte spurgte jeg mig selv: hvad gør jeg? Jeg følte mig rådvild, men også fyldt af en forfærdelse over, hvad vi tillader ved abort og hvilket menneskesyn, der ligger bag.

Jeg var i sin tid formand for Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler, og i forbindelse med et årsmøde slog det mig, at hvis vi virkelig mener, at barnet fra undfangelsen er et menneske, der har brug for beskyttelse, burde der være et sted, hvor man kunne mindes abortofrene, og hvor vi som kristne kunne sende et signal om, hvad vi mener om abortens rædsler. Jeg nævnte det i min årsberetning, og en del mennesker reagerede positivt og bad mig gå videre med mine tanker.

Af det udsprang visionen om at lave en fælleskirkelig forening, der kunne iværksætte det, og efter et stort benarbejde lykkedes det at finde nogen, der delte holdningen.

Så blev Retten til Liv stiftet. Eller indtil årsmødet i 1998 hed det "Jeg vil leve! – Center for retten til liv", hvorefter det ændredes til sit nuværende navn. Grundlaget gjaldt ikke alene visionen om en abortmindelund, men

abortsituationen generelt. Det er et kæmpe arbejde at få en forening til at fungere, men det var en god bestyrelse. Og det gik stærkt; på godt en måned rundede vi 1300 nye medlemmer.

I de første mange år, i 1990'erne, arrangerede vi protestmarcher mod abort i de større byer, hvilket gav stor mediedækning. Især marchen til Christiansborg i 1995 med ca. 500 deltagere, heraf 40-50 præster, de 25 i præstekjole, blev en voldsom oplevelse. BZ'ere kastede æg i hovedet på mig. Der var et massivt opbud af politi

med vesir, men de greb ikke ind, før alle æg var kastet. Billedet af mig med æg, der drev ned over ansigtet, blev i øvrigt årets pressefoto. TV fulgte os hele vejen.

Omtalen kastede også noget positivt af sig. Jeg blev inviteret ud at tale mange steder, f.eks. til en paneldebat på Aarhus Universitet på jurastudiet om fosterets

Årets Pressefoto 1995.

OM ET KALD FRA GUD, IND I DETTE

I forbindelse med udnævnelsen til æresmedlem fik Orla Villekjær overrakt et æbletræ af samme sort som et nyplantede i Abortmindelunden. Foto: Elin Donskov.

juridiske stilling. Jeg blev i den grad angrebet af de studerende og kaldt sort og middelalderlig, men jeg fik meget taletid.

Kort tid efter ringede en af de studerende og sagde: "Kan du huske mig? Jeg var en af dem, der angreb dig hårdest til debatten? Jeg var ikke klar over, at jeg faktisk var gravid på det tidspunkt, og min kæreste prøvede at presse mig til en abort, men jeg kunne ikke dræbe mit barn. Du havde ret i det, du sagde!" En dejlig solskinshistorie.

Arne Munk, universitetslektor og søn af Kaj Munk, som var med i den første bestyrelse, havde tilbudt

os at låne en grund i Vedersø til en abortmindelund. Med Kaj Munks tilknytning til stedet og hans markante udtalelser imod abort i sin tid gav det god mening at etablere en mindelund netop der, og den blev indviet på 55 års dagen for drabet på Kaj Munk, 4. januar 1999. I årene efter opstod der slagsmål med det offentlige om grunden.

Først bagefter ser man, hvor meget det har kostet at gå ind i kampen, men jeg føler alligevel, jeg er blevet beskyttet af Gud. Jeg havde den indstilling, at medierne og andre kunne banke mig alt det, de ville. Jeg ville ikke bøje mig! Jeg oplevede det

som et kald fra Gud, at jeg skulle gå ind i dette, og Han tog vare på mig, for ellers ville jeg have været helt psykisk ødelagt i dag. Men det har været hårdt for min kone og mine børn, også selv om de deler mine holdninger.

Jeg tror stadig på, at loven kan afskaffes, men det politiske system er ikke længere en farbar vej. Nej, forudsætningen er *vækkelse, fornyelse og bøn*. Det er vigtigt at erkende, at her i Danmark dæmoniseres tilværelsens inderste kerne, nemlig kærligheden mellem mand og kvinde og kærligheden mellem forældre og børn. Det er åndskamp. Vort folk befinder sig i en slags folkelig psykose. Vi lukker øjnene for overgrebet på de ufødte.

At få øjnene op for sandheden er faktisk en byrde, der bliver lagt på os af Gud. Mange kristne føler sig i dag afmægtige og handlingslammede. Mange er konfliktsky og tør ikke gå ind i kampen. Men det er vigtigt, at vi ikke taber mælet og resignerer, for resignationen er livsfarlig. Den medfører død. Derfor er der stærkt brug for, at Retten til Liv holder os på sporet. |

Redigeret af Ellen Højlund Wibe

GLIMT FRA RETTEN TIL LIV GENNEM 30 ÅR

